

(8 juli – 30 augustus 2009)

1 Het terreinwerk: algemeen

De opgravingen werden door stad Wervik met één maand verlengd om alles afgerond te krijgen. Er wordt nu nog opgegraven tot 18 september, daarna start de verwerking van de opgraving. Er werden 4 nieuwe werkputten (WP 6-9) gegraven en werkput 4 (op Romeinse weg, zie vorige nieuwsbrief) werd verder uitgebreid (WP 4B-C). Er werden ook 3 uitbreidingen tussen de werkputten gegraven. Het afgraven is nu bijna afgerond. Er dienen enkel nog wat kleinere kijkvensters en coupes te worden gegraven.

Fig. 1 *Zicht op de nieuwe werkputten.*

2. Hulp van onze noorderburen

Van 27 juli tot 7 augustus kreeg het vaste team versterking van een archeologische vereniging uit Nederland. Deze vereniging ontstond uit een bestaande werkgroep archeologie die iets meer dan 30 jaar geleden werd opgericht aan een school in Weert door de leraar geschiedenis. Studenten konden in de zomer met hun Vlaamse leraar geschiedenis opgraven op sites in Vlaanderen.

Sinds enkele jaren is de werkgroep losgekoppeld van de school en is ze een vereniging geworden. De meeste leden zijn oud-studenten van de school en brengen intussen ook hun kinderen mee. Eén van hun belangrijkste doelen is gedurende een periode van 2 weken op een opgraving in België mee te helpen, en dit jaar werd voor de opgraving te Wervik gekozen. Vlak naast de site werd een heus tentenkamp neergepoot. Doordat de ploeg over een heel pak ervaring beschikt en haar eigen werkmateriaal meebracht, heeft het werk op de site dan ook een enorme vooruitgang geboekt.

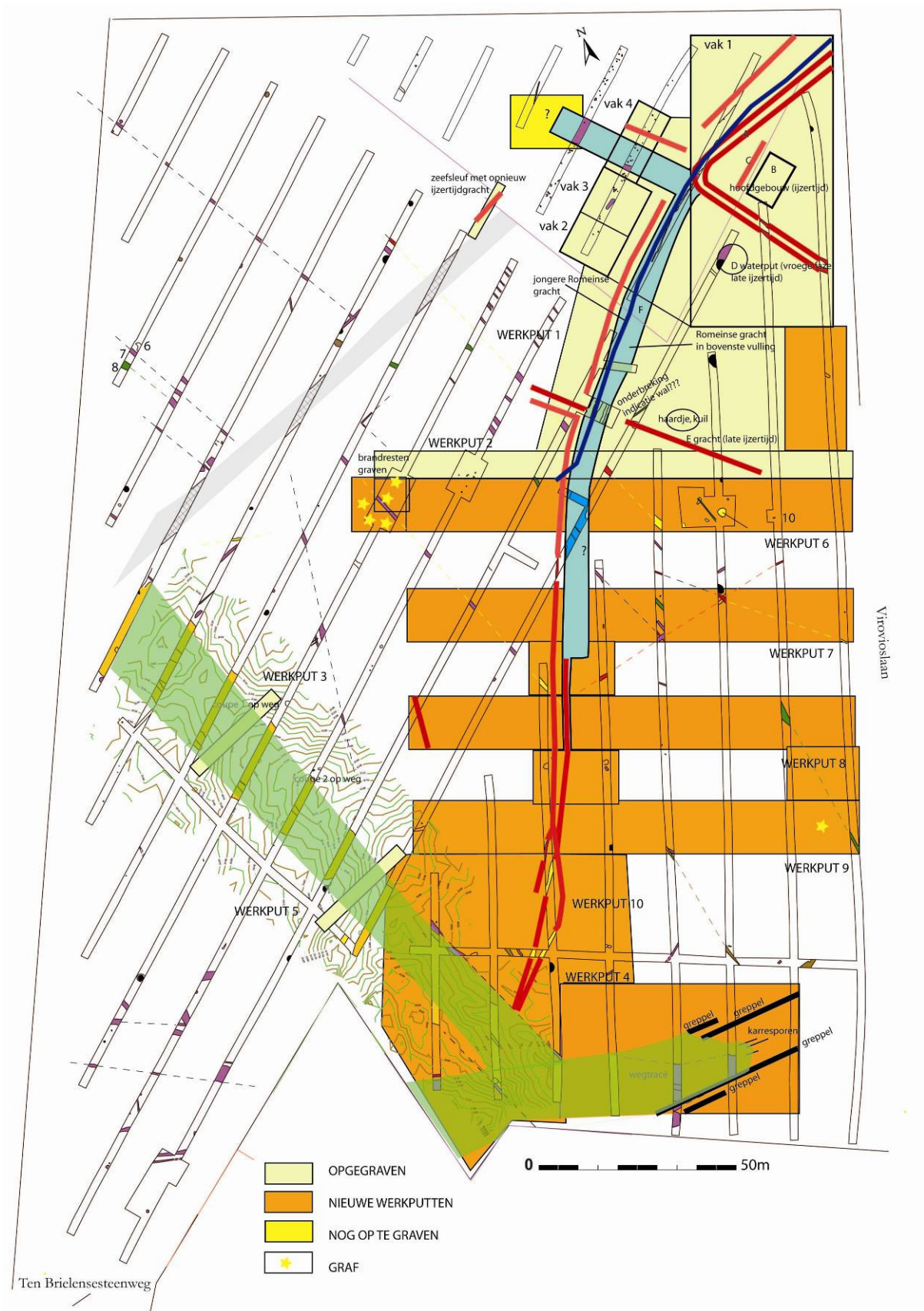

Fig. 2 Schematisch overzicht van de opgraving

Fig. 3 Het tentenkamp en de archeologische vereniging uit Nederland aan het werk op de site.

3. De nieuwe sleuven: voorlopige resultaten

3.1 Sporen

3.1.1 De Romeinse wegen

Werkput 4 werd uitgebreid naar het westen en noordwesten toe. Hierbij werd duidelijk dat er niet één maar 2 Romeinse wegen doorheen het terrein lopen. We hebben te maken met een kruising of afsplitsing. Beide wegen sluiten mooi op elkaar aan en zijn dus gelijktijdig. Ze hebben ook ongeveer dezelfde breedte.

Weg 1 werd aangesneden tijdens het proefsleuvenonderzoek en heeft een NW-ZO-oriëntatie. Mogelijk is dit een afsplitsing van *weg 2*. Jammer genoeg kan in de opgraving niet gecontroleerd worden of de weg naar het ZO doorloopt omdat deze zone niet meer tot het opgravingsgebied behoort. Wel volgen enkele bestaande perceelsgrenzen daar de richting van *weg 1*. Misschien is dit een indicatie voor het verder lopen van deze weg. In het verleden werd door J. Mertens geopperd dat de baan tussen Cassel en Doornik loopt over Wervik, meerbepaald via Reningelst, de Vierstraat en Houthem. Als dit zou kloppen betekent dit dat deze weg inderdaad in de buurt of op de site kon worden aangetroffen. Ook de breedte van de weg doet vermoeden dat het mogelijk om deze weg betreft. Dit zou een primaire weg zijn geweest.

De weg die aangesneden werd in werkput 4 (zie vorige nieuwsbrief) is een andere weg, *weg 2*, en heeft een W-O oriëntatie. Deze laatste weg is de weg die aangesneden werd op de Aldi-parking in de Komenstraat, en gaat dus naar het Romeinse centrum van Wervik. Het tracé van deze weg is algemeen redelijk goed gekend, behalve in de zone rond Wervik. Ze kon gereconstrueerd worden aan de hand van toponymie en kadasterplannen en werd in het verleden enkele malen aangesneden in Wallonië en

Frankrijk. Het gaat om het tracé naar Wervik-Bailleul. Vanuit Bailleul vertrekt er ook een weg naar Cassel.

Beide wegen komen dus uiteindelijk in Cassel terecht. De zuidelijke weg doet een omweg via Bailleul, de noordelijke weg gaat in rechte lijn naar Cassel. Verder onderzoek is natuurlijk aangewezen, maar het is alsvast een unieke vondst om deze wegsplitsing aan te treffen tijdens een opgraving.

De wegen zijn het best bewaard op hun kruispunt, dat betrekkelijk dieper ligt dan elders. Op bepaalde punten zijn enkel de afwateringsgreppels van de weg bewaard, terwijl op het kruispunt nog het wegdek aanwezig is, met karresporen. Het wegdek werd aangelegd op deze dieper gelegen plaats en de diepe ligging is niet het gevolg van slijtage. Het slib dat uit de grachten werd verwijderd tijdens het onderhouden van de weg werd aan de buitenkant van de grachten opgeworpen. Dit is een kleiige substantie, dit bevat ook scherven. Vermoedelijk heeft men de zone van het kruispunt in een latere periode opgehoogd omdat het te vochtig werd. De weg was ook nauwelijks gefundeerd. De dikke ijzerkorst van het wegdek verhinderde bovendien het doorsijpelen van water.

Fig. 4 In het midden van de foto weg 2, met de afsplitsing van weg 1 naar rechtsboven toe. De wegen zijn de bleke verkleuringen.

Fig. 5 Detail van de splitsing van de weg.

Intussen werden een aantal coupes gemaakt op beide wegen. Bij weg 2 werd duidelijk dat er 2 fazen te onderscheiden zijn. Bij *weg 1* is het onderzoek nog aan de gang. Er werden karresporen aangetroffen in de coupes en ook in het vlak.

Karresporen in het vlak op weg 1.

Karresporen op weg 2.

Fig 6. Detailfoto's met karresporen

3.1.2 De brandrestengraven

Intussen werden 6 brandrestengraven opgegraven, en één mogelijk brandrestengraf. Dit leverde enkele mooie vondsten op. Vijf brandrestengraven liggen geclusterd in één zone, namelijk aan het westelijke uiteinde van werkput 6. Er werden bij het graven van een venster rond deze graven geen nieuwe meer aangetroffen. In werkput 9 werd een geïsoleerd brandrestengraf gevonden. De graven zijn willekeurig ingeplant en hebben een verschillende oriëntatie. Er werden in sommige graven zeer veel ijzeren nagels aangetroffen. Enkele graven hadden een verbrande bijgift, andere kregen achteraf een bijgift. In één geval werd naast het graf een aparte kuil aangesneden met een grafgift.

Fig. 7 Linksboven: voorbeeld van een brandrestengraf tijdens het opgraven. Andere: voorbeelden van grafgriften.

3.1.3. De grote gracht

Tussen werkput 7 en 8 stopt de zogenaamde “grote gracht” (zie vorige nieuwsbrieven). Het is absoluut nog niet duidelijk waarom de gracht hier stopt. De Romeinse heruitgraving loopt echter wel verder en sluit vermoedelijk aan op het wegtracé. Ook de gracht die parallel liep met de grote gracht loopt verder in de richting van het wegtracé. De 2 doorlopende grachten lijken wel op een bepaald moment te kruisen en één van de 2 kent ook nog een afsplitsing. Verder onderzoek is noodzakelijk. Uit de grachten komt slechts weinig materiaal, zowel handgevormd materiaal in ijzertijdtraditie als fragmenten van Romeinse dakpan.

Fig 8 Boven: deel van de coupe op de grote gracht. De lichtgrijze band in het midden is de Romeinse gracht, daaronder is deels de grote gracht te zien (gevlekte vulling met brokken leem). Onder links: het einde van de grote gracht en het voortlopen van een dubbele gracht. Onder rechts: het verderlopen van het grachtensysteem richting wegtracé.

3.1.4 Andere sporen

In de werkputten 6 tot 9 werden zeer weinig sporen aangetroffen. We noteren wel een spiekertje en enkele postmiddeleeuwse perceelsgrachten, verschillende bomkraters en windvallen. In werkput 8 werd nog een late ijzertijd/Romeinse gracht aangesneden.

Fig. 9 Links: spieker, rechts: opname tijdens het schaven van werkput 6 (studenten archeologie).

3.2 Vondsten

3.2.1 Prehistorie

Geregeld worden afslagen en sporadisch artefacten uit de prehistorie gevonden tijdens het couperen van jongere sporen, of het afgraven van nieuwe werkputten.

Fig. 10 schrabber.

3.2.1 WOI- erfgoed

In de nieuwe sleuven werden opnieuw sporen van WOI gevonden. Het betreft verschillende bommen en munitie, een bajonet (met nog een fragment van de leren riem) en een helm. Mogelijk vonden we ook de resten van een gesneuveld soldaat, verdere analyse van het bot en de vondsten zullen daar meer duidelijkheid moeten over geven.

4. Publiekswerking

- Jeugd/cultuur en wetenschap (JCW-kamp): 13 tot 16 juli (16 tot 18 jarigen)
- Archeologiedag JCW (12 tot 15 jarigen)

Verbrugge Arne
Lambrecht Griet
Projectarcheologen VIOE
arne_verbrugge@rwo.vlaanderen.be